

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 5-20, za pol leta
K 2-60, za četrt leta K 1-30.
Posamezna številka 10 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 5 mark, za Ame-
riko 2 dolarja.
Pošiljatve na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostopnimi be-
titi vrsticami se zaračuna-
vajo in sicer: pri enkratni
objavi po 18 vin., pri dva-
kratni po 16 vin., pri šest-
kratni po 14 vin., pri celo-
letnih objavah po 12 vin.
za vsakokr. — Za razne iz-
jave itd. stane peti vrstica
24 vin. — Reklam. so poštni
ne proste. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Četrtič v vojni!

..... In mir ljudem na zemlji....
Ali je že človeštvo kdaj s tako iskrenostjo
prosilo za izpolnitev te tako preproste —
kakor vidimo — vendar tako težko izpol-
njive želje kot letos? Četrtič poslušaj po-
božne molitve trda resnica vojne. četrtič
je v pravem nasprotju z njimi. Nič več ni
krasnih božičnih drevesc, ni veselja, ni
družinskega življenja. Le v spominu živi
še vsa poezija božičnih praznikov in vese-
lja. Resnica je: četrtič se more ljudje o
božiču, četrtič je vojna oropala človeštvo
veselja božičnih praznikov. Že to dejstvo
samo bi utegnilo prepričati vse ljudi o
ogromnem številu, in o veliki sili nasprot-
stev v našem družabnem redu. Sile, ki
vojno nadaljujejo ali hočejo prisiliti nje
nadaljevanje, se kažejo dovolj jasno kot
vobče nevarne. In te sile so, predvsem,
sile angleškega kapitalizma.

Četrtič božič v vojni! To je trenutek
razmišljanja o minulosti, o sedanjosti in
bodočnosti. Namesto veselja nekoliko pre-
mišljanja. In iz Rusije, iz večrajšnje
moskovske države, mogočne proletarske
revolucionarne republike danes se oglašajo
čudovito prijazen prijateljski glas: Dovelj
zločinške vojne! Dovelj moritve! Postanimo
zopet ljudje! Z ruskega in rumunskega
bojišča javljajo vojna poročila premirja in
pričetek mirovnih pogajanj. Ali bodo ven-
dar božični zvonovi morda že naznanjali
mir?

Vojniče države so še vedno plačnice,
vojna nudi torej še vedno dobro konjunkturo.
Wilson je napovedal Avstro-Ogrski vojno,
zakaj konjunktura je pričela po-ema-
ti. Kapitalizem hoče še vo no; ljudstvo pa
hrepeni po miru. Ustaviti hoče kri, ozdra-
viti svoje rane, živeti hoče zase, svojemu
delu, svoji zgodovinski nalogi.

V čast junaškemu delu ruskega ljud-
stva, se obrača potek vojne povsem dru-
gam kakor so hoteli ne podajševalci.
Namesto nedvoumnega trumfa kapitalizma,
namesto oslabe gibanja razredno zaved-
nega delavskega razreda se pojavlja krep-
keje proletarsko klubovanje in razmišlje-
vanje. In že to bi smelo biti mogočim
v svarilo. Ljudstvo, proletarski razredi,
stopajo pred človeštvo kot njega rešitelji.

Četrtič božič je vojna v kritičnem sta-
nju. Razgaljeni so diplomatski predpogoji
zrahljana vsa umetna vo na stavba, beda
in siromaštvo povsod: nadaljevanju vojne
ne staja vsega, le kapitalizem, le nečlo-
veča stvo gojita svojo strast, tembolj, ker
vidita, kako se pričinja ljudski čut upirati
vojni. Ali smemo upati, da je četrtič božič
ne le prevrat zime nego tudi prevrat vojne?
Ni je na svetu srčnejše želje.

Strokovne organizacije.

O božiču se bo vršil občni zbor zveze
strokovnih organizacij v Ljubljani. Zveza je
bila ustanovljena le malo pred izbruhom
vojne in se zaradi tega in pa zaradi krize v
industriji ni mogla tako razviti kakor smo
želeli. Vendar smo imeli uspehe. Vojna je
vplivala jako neugodno na vse organizacije,
zlasti je prizadela delavcem hude udarce,
ker so bili delavci vpoklicani in je nastala
tudi brezposelnost in bila odpavljena svo-

boda gibanja, ki se sicer ni nanašala povsem
na strokovne organizacije, marveč le na po-
litično gibanje, a je kljub temu mnogo vpli-
vala na strokovne organizacije, zlasti, ker
so bila mezdna gibanja skoro popolnoma
onemogočena in tudi zborovalna svoboda
za društva ni bila več niti tista kakor pred
vojno.

Razmere so se nekoliko spremenile. Že
v prvem trenutku se je pričelo pojavljati
zanimanje za strokovne organizacije, čim je
nastalo nekaj več svobode in so postale
razmere vsak dan slabše. Dnes so po-
samezne organizacije znatno napredovale,
kar nam je porok, da bomo imeli po vo ni
močne organizacije, ki bodo nujno potrebne
spričo socialnim razmeram.

Vsekakor pa moramo imeti pred očmi
važnost strokovnih organizacij. Politična
organizacija je pravzaprav podlaga delavski
razredni politiki, toda tudi strokovne orga-
nizacije imajo svoje naloge, zlasti so šola
za razredno bojevanje in praktična pot, na
kateri lahko vsak delavec spozna, da so na
svetu izkoriščevalci in izkoriščanci. To spo-
znanje mora dobiti delavec če hoče umeti
razredni boj in mednarodno združevanje de-
lavcev. To je interesna združitev, združitev
v obrambo stanovskih razrednih interesov.

Prav lep zgled, kako zmaga je inter-
nacionalna misel, nam daje dogodek, ki
sicer ni pomemben, v Trstu. Tam so imeli
časnikarji pri vseh listih (socialističnem,
Edinosti nemških in italijanskih meščanskih
listih) sestanek, na katerem so se posveto-
vali o mednarodni združitvi v obrambo
stanovskih interesov. Torej v Trstu se zdru-
žujejo uredniki najhujših nasprotnih si strank,
tam kjer se bje najstrastnejši nacionalni
boj, tam spoznavajo, da je mednarodna
organizacija potrebna. Res je, tudi za te
ljudi je mednarodna organizacija prav po-
trebna. In če je potrebna za te ljudi, koliko
bolj je potrebna za delavce, ki imajo pred
seboj organiziran mednarodni kapital. Zato
pa je velika budalost, če kdo rentarji proti
delavski mednarodni organizaciji, ki jo
snuje delavstvo v obrambo svojih interesov
in more to trditi le v svoji neodkritosrčnosti.

Vsaj vemo, da se vsi stanovi medna-
rodno organizirajo zlasti pa uradniki, kmoti
odvetniki, zdravniki, duhovniki, hišni po-
sestniki, podjetniki, tovarnarji itd. V očeh
našnjemu razvoju morejo torej le pitki
ljudje delavcem priporočati, da naj se otre-
sejo mednarodne organizacije, ali pa taki,
ki hočejo kovati samo politični kapital.

Popolnoma naravno pa je, da se z
mednarodno organizacijo nihče ne odreka
pravici narodov, da n hče noče tlačanstva,
zakaj, če bi ne imel zavesti enakopravnosti,
potem bi to ne bila mednarodna organiza-
cija; organizacija gospoduj h bi bila to,
kateri so podrejeni drugi brezpravni ele-
menti. Tako razmerje pa ni pravo; to vemo
vsi; toda to prej priporoča mednarodno
organizacijo nego jo odvetuje, ker je treba
v obrambo skupnih gospodarskih interesov
mednarodnega sporazumljenja med tistimi,
ki so zatirani.

Nove naloge bo imela strokovna orga-
nizacija po vojni. V koliko bodo reforme
v državi vplivale na strokovne organizacije,
to je danes še težko povedati. Gotovo je,
da bomo imeli spremembe in po teh spre-
membah bomo uredili tudi delovanje orga-
nizacij. Med glavne naloge bo spadala iz-

popolnitev strokovnih tajništav; kako in v
koliki meri, to bo pokazala bližnja bodoč-
nost. V ta namen je treba močnih organi-
zacij, ki se osredotočijo v zvezi, da tem
lažje pospešujejo interese mednarodnega
proletariata, da imajo organizacije zaslonbo
in središče, kjer se združujejo niti dela in
se vrši sistematično organizacijsko delo.

Brez zmagovalcev in premagancev.

»Arbeiterzeitung« piše: Nobena vojna
ni prinesla tako velikih zmag kakor zadnja.
Obe vojni skupini sta dosegli velike zma-
ge, obe sta si jih sebi pripisovali. Koliko-
krat sta razobesila Dunaj in Berlin zastave,
ko so vzbudila poročila iz bojišč novo
navdušenje v srcih domoljubov. Toda nič
manj niso proslavljali Petrograd, London,
Pariz in celo Rim slavne zmage. Nemčija
in Avstrija sta zasedli Belgijo, severno
Francijo, Kursko, Litvo, Poljsko, Rumunijo,
Srbijo, Črno goro in Albanijo, naposled
Benečijo. Toda njihovi nasprotniki so pa
zavzeli Armenijo, Mezopotamijo, Arabijo in
naposled Palestino in vse nemške kolonije
v Afriki in v južnem moru so padle v
njihove roke. Na kopnem zmaga jejo osred-
ne velesile toda na morju pa vlada Velika
Britanija in jim je odrezala dovoz živil in
surovin. Vsakemu uspehu ene stranke sledi
uspeh druge. Včeraj je padla severna Itali-
ja v roke centralnih držav, danes pa Pale-
stina v roke Angležev. Ruska armada se
noče več bojevati. To pomnožuje moč
osrednjih držav. Tudi zato zbirajo Združene
države milijonsko armado in se pripravljajo,
da jo prepeljejo v Evropo. To pa pomno-
žuje moč sporazumu. Na tak način ne mo-
re priti nikdar odločitev. Narodi krvavijo
že štirideset mesecev. Toda ni ga, ki bi si
priboril tako zmago, da bi lahko diktiral
svojim nasprotnikom mir. Oni, ki govore
še vedno o »zmagovitem miru«, katerega
bodo diktirali razoroženemu sovražniku so
ali norci, ki so nezmožni presojati jasnih
dejstev, ali pa podle duše, ki bi hotele
podalšati vojno samo za to ker je vojna
zanje ali pa za njihove zapovednike do-
bičkonosna obit. Kdor presoja dogodke
kritično in brez predodkov, mora priznati,
da se ne more končati vojna drugače kakor
na podlagi sporazumnega miru, pri katerem
ni nobenih premagancv in nobenih zma-
govalcev.

Vse prihaja do tega prepričanja. Pose-
bno na Angleškem se je pričel tozadejno
velik preobrat. Istotako tudi na Francoskem
in v Italiji. Želja po miru narašča povsod.
Iz vseh delov Avstrije nam prihaja nasproti
samo en klic: mir.

Složen mir je mogoč edino le, če ne
bodo hoteli vladajoči krogi nobenih o-vo-
jtev, nobenega prirastka moči. Mogoč te-
daj, če se pokažejo pripravljene poravnati
med seboj sporazumno vsa vojna sporna
vprašanja. To je, kar hočejo narodi. In edi-
no to je mogoče na podlagi dosedanjega
poteka vojne. Osvojitve, katere nočemo mi,
niso izven naših meja. Prirastek moči, ne
sme biti prirastek naše moči nad drugimi
narodi. Sedaj treba, da dobi ljudstvo v
svoji lastni državi svojo pravico. Svetovno
vojno hočemo končati z mirom, pri katerem
ni premagancev ne zmagovalcev.

Predloga

za občni zbor Zveze delavskih društev
v Ljubljani.

Konferenca i.rijskih organizacij pred-
laga:

1. Zvezni občni zbor izraža svoje ne-
omajno in nepreklicno načelo o narodni
avtonomiji, na strokovnem in združnem
polju, da ima vsak narod svoje avtonomno
središče, a vsi skupaj mednarodno centralo,
v kateri so zastopane vse narodnosti v
razmerju s številom svojih organiziranih
članov.

2. Organizacija kovinarjev na Jesenicah
predlaga in priporoča:

Glede na razvoj kovinarske organizacije, ki
se je jako lepo razvila, predlaga konferenca
zaupnikov organizacije na Jesenicah, da naj
se osnuje za to organizacijo posebno tajni-
štvo s pomočjo prazdeh korporacij. Kon-
ferenca apelira na Zvezni občni zbor, da
ukrene vse potrebno, da uresniči ta predlog
in se s tem da organizaciji neodvisno moč
na razpolago.

Mažari in Avstrija.

Mažarski list „Az Est“, katerega raz-
pečavajo na ulicah na slotisoče izstisov,
je priobčil v svoji številki dne 5. decembra
sledede:

„Naš na hujši sovražnik, stara Avstrija,
je prišla proti nam odprti, sistematični boj,
ko njeno rovanje proti nam ni imelo nobe-
nega uspeha. Po zraku Dunaja, ki je na-
polnjen s smradom v razsulu se nahajajoče
Avstrije letajo okoli namesto ptic psovke
in obrekovanja. Vsak češki lump in vsak
avstrijski osel sramoti Ogrsko. Sedaj je neka
avstrijska sova za svoje sodrge iznašla da
je ogrskih vojakov padlo malo, zato jih je
pa prišlo zelo mnogo v ujetništvo. Ako bi
bilo temu tako, bi srečni ploskali, kajti za
svet je zdrava, plemenita ogrska kri mnogo
bolj potrebna, kakor pa avstrijska. Toda
žal, Ogrska je na mrtvih in ujetih izgubila
nerazumno veliko in sicer ne samo vsled
izdajstva Čehov, ampak tudi vsled avstrij-
skega vodstva. Vse te izgube nam nalagajo
dolžnost, da udelevimo samostojno ogrsko
armado, katero bodo vodili ogrski višji
častniki, ne pa avstrijski častniki. V hru tega
se morajo organizirati v vseh strokah ma-
džarski interesi. Od otroka do starčka se mora
našemu narodu pojasniti, da ne moremo mi
nadale z Avstrijo skupno živeti, ker hoče
ta povzročiti naš gotov propad in pogin.
Nasproti Avstriji nimamo pa nobene ob-
veznosti več. Škoda za vsak krajec, ki ga
plačujemo za njene prav slabe industrijske
izdelke. Ne obiskujemo ne čeških kopališč,
ne avstrijskih zdravilišč, kajti iz vsakega
vinarja, ki ga tje kaj nosimo, postanejo
kr. glie, katere nam streljajo v naši trupla,
z vsakim grizljajem, katerega jim mi dajamo,
pitamo sovražnika, kateri svojo od nas
vzdržano moč uporablja proti nam. Če se
tudi ob vsem nahajajo med nami nasprotja
bodimo v tem močni kakor skale, in av-
strijska glava se bo razbila ob tej skali.
Dugače bodo dosegli svoj cilj avstrijski
zahrbtni napadi. Biti premagani od Avstrijcev,
bi bila večja sramota, kot kak poraz in
hujše kakor smrt, kajti bilo bi nečastno.“

Na tak nesrmen način se hujška na
Ogrskem proti Avstriji. Pri tem pa ne gre
za posamezne slučaje, marveč hujškanje
Madžarov proti Avstriji je postalo sistema-
tično. Moderno Madžarstvo s svojo neskončno
ošabnostjo je tako, kakor ga je vzgojil
dualizem. Prej torej ne bo reda v tem oziru,
dokler ne bo konec dualizma.

Protavstrijski gonji služi tudi list „Az-
Ujsag“, ki označuje v boju proti Avstriji
štiri točke. 1. Ogrji morajo z ozirom na
splošnevarno zadržanje Čehov dobiti pra-
vico, prepovedati reformo avstrijske ustave.
2. Avstrijski cesar mora na avstrijsko u-tavo,
kakršna je danes, položiti prisego, kajti v

tej ustavi je jamstvo za uagodbo iz leta
1867., dočim je v avstrijskem prestolnem
govoru napovedana avtonomistična ustava
povzročila že ob svojem naznanilu poraz in
vodi k federalizmu. 3. Ne zahteva se samo
upeljava madžarske armade z lastnim zna-
čajem, temveč tudi osvoboditev madžarskih
vojakov od osovraženih avstro češko slovan-
skih častnikov in podčastnikov. 4. Ogrska
bo sicer preskrbovala armado z živili, a
prebivalstvo Avstrije je nič ne briga. Pre-
bivalstvu Avstrije se bo dalo samo toliko
živil, kolikor jih je treba kot kompenzacija
za drugo blago, in sicer brez vsake simpatije
in na strogi trgovski podlagi.

Domači pregled.

Vsem članom strokovnih organiza-
cij pozarjamo da poravnajo svoje prispevke
pred koncem meseca decembra za leto
1917 Organizacije morajo skleniti račune,
sploh pa je red tudi prva dolžnost vsakega
vestnega člana.

Občni zbor Zveze delavskih društev
se bo vršil v sredo dne 26. t. m. (to je na
Stefanov dan) ob 2 popoldne v mestni
posetovalnici v Ljubljani. Vsi udeleženci
naj se zglase pravočasno pri sodrugu Zo-etu.
Utelete naj se občnega zbora vse podruž-
nice po zastopnikih svoje organizacije. Zo-
rovanje je važno zaradi tega, ker je nujno
potrebno, da se zopet ožvi skupno in
sporedno delovanje podružnic po naših
krajih. Odbor zveze tvori strokovno komisijo
in da je taka korporacija ob skupnih akcijah
in tudi za agencijo ter organizatorično delo
nujno potrebna, nam potrjuje vsakdanja iz-
kušnja. Naloga Zveze bo tudi, da se osnuje
primerno tajništvo, ki bo posredovalo med
posameznimi skupinami, dajalo potrebne
nujne informacije in vodilo pregled o raz-
voju organizacij, kar je prav posebno po-
trebno. Skupnost je potrebna tudi pri raznih
volitvah v nepolitične korporacije. Vse to
delo je bilo že doslej potrebno. Po vojni
pa nastanejo vsekakor drugačne razmere,
nabirže tudi politične, zato je naša dolžnost,
da se v interesu naše delavske stvari pri-
pravimo prav resni na bližnjo bodočnost,
da nas ne najde nepripravljene.

Odprava pisemske cenzure C. kr.
poštno ravnateljstvo razglasa: Radi izločitve
celiga tukajšnjega uradnega okrožja iz
poštnege prepovednega območja, prenehajo
za naprej v tukajšnjem okrožju vse za tako
ozemlje obstoječe posebne poštne omejitve.
Potemtakem se smejo pisma v tuzemstvo,
v c. in kr. zasedeno ozemlje in v Nemčijo
od sedaj naprej predajati za prta. Ravno-
tako so zopet dovoljena v prej omenjene
smeri pismena naznanila v vrednostnih
pismih in zavitkih ter na odrezkih poštah
spremice in poštah nakaznic.

Dr. Šusteršič bo izdal „Resnico“.
Študentska kmetiška stranka prične izdajati
svoj list „Resnico“. Krasno ime!

Za očete s številno družino. K še-
stim nepreskrbljenim otrokom je v smislu
vojnoministrske naredbe z dne 6. decembra
prištevati tudi one pastorkice in adoptirane
otroke, za katere je skrbel družinski oče
pred svojim odhodom v vojaško službo in
za katere skrbi tudi sedaj. V družinski
oskrbi živeče, izven zakona rojene otroke
moža ali žene je vpoštevati enako kakor
zakonske otroke.

Mesečni shod podružnice kovinarjev
na Jesenicah. V nedeljo dne 16. decembra
smo imeli pri nas lepo obiskan društven
shod, kateremu je predsedoval sodr. G. briel,
poročal sodr. Z. iz Ljubljane. Govornik
se je pečal obširno z vprašanjem dobre
strokovne organizacije za jesensko in ja-
vovrško delavstvo. D. taknil se je posameznih
slučajev, ki so se primerili pri izplačevanju
mezd od strani tovarne. Dasi je razsodba
pritožbene komisije že v oktobru jasno raz-
sodila, kako naj se delavstvo izplačuje to-
varna še danes noče vpoštevati tega, zaradi
česar je delavstvo občutno oškodovano. Sto-

rilo se bo primerne korake, da se temu ne-
dostatku odpomore. Omenjal je nadalje
povišanje prispevkov ter dokazal, da je v
očigled prihodnje brezposelnosti, to povi-
šanje popolnoma upravičeno, in tudi potrebno,
če hočemo, da organizacija lahko vrši svojo
nalogo. K besedi se je oglasil tudi sodr.
Legat, ki je navzočim sporočil zadnjo od-
redbo vojnega ministra, glasom katere ima
tovarna nalog da popiše vse brezposelne
delavce v posebne pole. Brezposelni imajo
pravico do odškodnine, vezani so pa na
gotove pogoje, katere bo tovarna pravo-
časno razglasila. Sodr. Burnik pa je kri-
tiziral mezne razmere delavcev v Martnovi
peči. Sodr. Zugwitz je podal nekatera po-
jasnila o vojni zvezi ter pozval navzoče, da
z ozirom na to, ker so se vpisi delavcev
pri Vojni zvezi od strani tovarne dogodile
nekateri netočnosti, da naj to takoj po-
pravijo. Sporočil je tudi, da so nekatera
živila že na potu, katere se bodo takoj po-
razdelila med člane. Sodr. Gabriel je
nato na posame na vprašanja obširno od-
govarjal ter istotako poudarjal potrebo po-
višanja prispevkov, nakar so navzoči so-
glasno sklenili, da stopi povišanje s 1.
januarjem 1918 v veljavo. — Popoldne se
je vršila seja zaupnikov, na kateri se je
razpravljalo o aprovizaciji ter sklenilo pod-
vzeti vse korake, da se ista izboljša. Skle-
nilo se je nadalje poskušati, da dobi jese-
niško delavstvo potrebno množno mleko.
P. družnica priredi tudi Silvestrovo zabavo
pri Jeleni na Savi. Seja se je tudi obširno
pečala z uvedbo novega zavarovanja pri
bratovski skladnici.

Občni zbor Bratovske skladnice na
Jesenicah se bo vršil v nedeljo dne 23.
decembra ob 9. dopoldne. Ker je potrebno,
da smo si v posameznih točkah na jasnem
vabimo vse delegate, da se zanesljivo ude-
ležijo sestanka, ki bo v nedeljo ob 8. dopol-
dne pri „Jeleni“ na Savi.

Silvestrovo zabavo priredi jeseniško
delavstvo pri „Jeleni“ na Savi. Začetek bo
ob 8. zvečer, proti primerni vstopnini. Na
vzporedno bo: Petje, godba, govor in prosta
zabava. Ker je čisti dohodek namenjen v
podporo potrebnim delavcem, je pričakovati
obilne udeležbe.

Mirovni shod na Rakeku se je
vršil ob veliki udeležbi domačih delavcev
in delavk zlasti železničarjev. Shodu je
predsedoval sodr. Ambrož, poročal je
sodr. Petek iz Ljubljane, ki je v
daljšem govoru orisal vzroke in grozote te
vojne. Govoril je o pomenu ruske revolu-
cije ter napadal vse tiste kroge, ki hočejo
rusko revolucijo diskreditirati in vojno po-
daljšati. Nato je poročal, zakaj da delavci
hočejo mir, brez ozira na vse drugo. Govor-
niku so poslušalci ves čas burno pritrdjevali.
Nato je bila soglasno sprejeta znana reso-
lucija, nakar je predsednik zaključil shod z
živjo klici na rusko revolucijo in mir. Po
shodu se je razvila prijateljska debata o
naših strankinih zadevah in o listu „Naprej“.
Ob tej priliki se je oglasilo lepo število
novih naročnikov in se je nabralo 27 62 K
za tiskovni sklad „Napreja“.

Zagorski g. Taufer je poslal zadnjič v
„Slov. Narod“ dopis iz Zagorja ob Savi, v
katerem je očital sodrugu Čobalu in drugim
sodrugom v občinskem odboru, da so na-
stopili proti deklaraciji. Ker to ni res, je
sodr. Čobal poslal popravek, v katerem
zanika Tauferjev očitke. Zagorski sodrugi
sicer niso glasovali na seji, ker se v celoti
ne njemajo z deklaracijo, dasi so izrečno na-
glašali, da ima deklaracija nekaj vsebine,
ki so zanjo. Sodr. Čobal je potem priobčil
v „Napreju“ poslano. Tam pove med drugim,
da pri aprovizaciji v Zagorju, kjer ima g.
Taufer svoje roke, ni vse v redu, na kar je
g. Taufer izjavil v „Sl. Narodu“, da bo so-
druga Čobala tožil. Med tem je pa bila
sklicana zagorska seja aprovizacijskega sveta,
na kateri se je razpravljalo o aprovizaciji
za Zagorje in okolico. Poročilo o dotični
seji prinaša „Naprej“ od petka dne 21. t.
m. Poročilo o seji pove marsikaj, zlasti pa

dokazuje, da se čuti delavstvo kolikortoliko zapostavljeno pri aprovizaciji, in če bi nič drugega ne bilo, je že to dovolj, da delavstvo zahteva odpravo nedostatkov. Pravi računov in obračunov pa menda sploh ne vodijo ali jih pa skrivajo. Cela afera še ni končana in prav radovedni smo o zaključku. Podrobneje bo o vsem tem poročal „Naprej“.

Kranjska, Koroška in Štajerska iz vojnega ozemlja izločene. »Wiener Ztg.« objavlja razglas notranjega ministrstva z dne 13. decembra o spremembi mej jugozapadnega vojnega ozemlja. Armadno vrhovno poveljstvo je odredilo, da se iz vojnega ozemlja s 15. decembrom 1917 izločijo sodna okraja Landeck in Ried ter politični okraji Reute, Imst Inomost, Schwaz, Kufstein, Kitzbühel, Braxen, Bunneck in Lienc na Tirolskem, nadalje v jugozapadnem vojnem ozemlju ležeči deli Štajerske in Štajerske ter Koroška in Kranjska. Vojno ozemlje tvorijo torej v bodoče: 1. Širše vojno ozemlje obsega Predarlško deželo; 2. ožje vojno ozemlje obsega Tirolsko, izvzemši zgoraj navedene okraje, Istro Goriško-Gradišćansko in mesto Trst z okolico.

Hrastnik. Člane Unije rudarjev opominjamo, da zanesljivo plačajo svoje društvene prispevke do 30. decembra za leto 1917, ker moramo 30. decembra napraviti obračun.

Državni nastavljencl dobe draginjske doklade. Odrdba finančnega ministrstva določa nove draginjske doklade za prvo polovico leta 1918.

Obnovitev z-sebne brzajavne in telefonske službe. Kronovini Koroško in Kranjsko kakor tudi mesto Trst brez okolice so izločeni iz brzajavne in telefonskega prepovedanega ozemlja. S tem je zasebni brzajavni in telefonski promet v mestu Trst, na Kranjskem in na Koroškem zopet dovoljen. Ti dve službeni panigi pa ne moreta z ozirom na vsled vojne nastale razmere tako v tehničnem, kakor tudi v drugih službenih prometnih napravah za sedaj poslovati v istem obsegu, kakor v mirnem času, temveč samo v omejenem obsegu. Dovoljena je pod obstoječimi predpisi predaja zasebnih brzajavk v vse kraje, ki niso izključeni od prometa. Natančnejša pojasnila glede predaje se morejo poizvedeti pri predajnem uradu. Pripominja pa se, da se ne more jamčiti, dokler ni zadostnega števila napeljav na razpolago, da se odpravijo in dostavijo zasebne brzajavke v normalnem roku, ker se bode odpravljala večina zasebnih brzajavk, dokler trajajo sedanje razmere, najbrže samo potom pošte. Zasebne brzajavke se sprejemajo tedaj do preklica samo na odgovornost odposiljalca, kateri pa nima za slučaj, da se brzajavka izgubi ali pa prepozno odpravi, nobene pravice do povračila plačanih pristojbin. Lokalni telefonski promet v mestu Trst izvzemši okolico in na Kranjskem bo odprt najbrže 1. januarja 1918. Prekodeželní telefonski promet se pa za sedaj ne obnovi. Poleg javnih govorilnic se bodo za sedaj odprle samo že obstoječe govorilnice sukcesivno v sledečem redu: službena mesta državnih oblasti in uradov, službena mesta civilnih oblasti in uradov, govorilnice javnih in zasebnih bolnišnic, govorilnice zdravnikov, lekarnarjev, večjih industrijskih in trgovskih, kakor tudi plovbenih podjetij in končno manjših trgovin in zasebnih stanovanj.

Vojna čevljarna v Ljubljani razglašala vsled raznih vprašanj z drželo, da popravi po pošti ne sprejema, ker se nabere s tem preveč manipulacijskega dela, kateremu s sedanjim osebjem ne more biti kos. V popravilo se sprejemajo zato samo take obutve, ki jih stranke osebno prinesejo in odvzamejo. Zavod za pospeševanje obrti pa priporoča obrtnikom in čevljarjem, da ustanove vsaj po večjih krajih vojne popravilnice, kakor je to storil Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani z vojno čevljarno.

Nakup erarične obleke. Zaznalo se je, da starinarji in drugi kupujejo ponošeno vojaško obleko, bodisi od moštva ali od častnikov. Tako obleko bodo sedaj morali vsi proti primerni odškodnini oddajati vojaškemu erarju in se tozadevni obrtniki pred nakupom najresnejše svare. Za slučaj prestopka neposlušnosti imajo prizadeti pričakovati stroge sodnijske ali politične kazni. Gre pa tukaj za obleko, ki je njihova last, erarično je že itak prepovedano kupovati.

Moke in kruha silno primanjkuje na Štajerskem.

Okrajne sodnije v Grici, Kanalu, Kobardu in Krminu začno, kakor čujemo, v kratkem zopet poslovati. Goriška okrajna sodnija se utegne preseliti na svoje poslovno mesto kmalu po novem letu.

Čudne nazore imajo v vladnih krogih o delavskih mzdah. Pri prašnem namestniku je bila pred nekaj časom deputacija tiskarskih pomočnikov ki se je pritoževala o slabih mzdah razmerah. Namestnik je ob tej priliki vzkliknil: Misul sem, da imajo tiskarji sedaj v teh razmerah povprečno vsaj 100 K tedenske plače!

Brezmesna dneva 25. decembra in 1. januarja odpadata.

Izkaznice za čevlje. Z naredbo trgovskega ministrstva se ureja sedaj tudi promet s čevlji. Čevlji se bodo oddajali v bodoče samo proti izkaznici potrebe. To velja tudi za ponošeno obutev. Obutev po meri, ki je že v delu se sme brez izkaznice izvršiti še do 15. februarja 1918.

Karte za tobak in podržitev tobaknih izdelkov. Kakor smo že poročali, uvedejo z novim letom karte za tobak in obtem pozdraže tobakne izdelke za 50 do 60 odstotkov. Na teden bodo izdajali približno 15 do 20 smotk ali pa 40 cigare. Z uvedbo karte upa odpraviti tobakna kržja prekupčevanje s tobaknimi izdelki, ki se je sedaj bujno razvilo. V nekaterih hotelih se dabi n. pr. 100 viržink za 70 do 80 K in sicer v množinah do 5000 kosov; dalje prodajajo 100 trabuk za 80 do 90 kon.

Vil. vojega posojila je podpisane približno 5.801.600.000 kron. Avstrja in Ogrska sta podpisali dozaj v celoti okroglo 37.000.000.000 kron. Avstrija nad 25. Ogrska približno 12 tisoč milijonov kron. Podpisalo se je pri 1. vojnem posojlu 2.200.000.000, pri 2. 2.600.000.000, pri 3. 4.200.000.000, pri 4. 4.400.000.000, pri 5. 4.400.000.000, pri 6. vojnem posojlu 5.100.000.000 kron.

Promet za pisma in zavitke, ki so namenjena internancem in vojnim ujetnikom v Italiji, je zopet odprt.

Volna reforma na Hrvaškem je bila v državnem saboru sprejeta.

Voilna preosnova na Ogrskem. V seji poslanske zbornice, 21. t. m., je predložil minister Viljem Vassony zakonski načrt o volilni pravici na Ogrskem.

Zlata ima avstro-ogrska banka, kakor je poročal na izrednem obnem zboru banke glavni tajnik, še za 2642 milijonov kron. Pred izbruhom vojne ga je imela banka za 10949 milijonov kron in 175 milijonov inozemskih vrednosti. Med vojno se je torej zmanjšalo stanje zlata pri banki za 8307 milijonov kron. Razentega ima še zahtevkov, ki so plačljivi v zlatu za 782 milijonov kron. Stanje kovinskega zaklada na račun inozemskih minc je dosegel prvotno višino 60 milijonov kron. Razentega ima banka v devizah kot dobro v inozemstvu 6777 milijonov kron. Izkazuje se torej v primeri s stanjem red vojno 12699 milijonov kron zlata in inozemskih plačevalnih sredstev sedaj 10801 milijonov kron paritetno s kovanim denarjem. Število bankovcev je znašalo pred vojno okoli 3 milijarde, sedaj jih kroži po stanju s 7. decembra 1917 177 milijard.

Naročajte
in širite

„NAPREJ“!

Svetovni pregled.

Vojna in mir. Vojna poročila so postala bolj prazna, ker je v ospredju vprašanje miru in vojne. Boji se vrše v glavnem le na italijanskem in francosko angleškem bojišču, kjer beležijo osrednje države manjše uspehe. Zima je četrta zima zato poenajstavo vojne operacije. Nekaj bojovje tudi v Makedoniji. Jako razveselili so se tudi v papeški prestolnici, da so Angleži zavzeli Jeruzalem. Na celi ruski in rumunski bojni črti so pa sklenili dne 15. t. m. premirje, ki bo trajalo do 14. januarja 1918, eventualno tudi dalje, če ga ne bodo odpovedali, in pričeli z mirovnimi pogajanjmi. Danes še ni mogoče povedati, kako izlečejo mirovna pogajanja. Določili so, da morajo ostati čete v bojni črti. Vsekakor pa ruska vlada boljševeikov želi mir, in če osrednje države ne bodo stavile zahtev, ki bi bile v nasprotju z načeli ruske demokratične vlade in z načeli nevtralnosti ter odločaji Rusije do sporazuma, je gotovo, da se sklene mir. Tudi v drugih deželah se je pričela velika proaganda za mir in ni izključeno, da pride do splošnih mirovnih pogajanj, čeprav je bilo te dni več novih vojnih napovedi osrednjim državam zlasti v Ameriki. Miru še nimamo, to je dejstvo. Gotovo je tudi, da bodo prijatelji vojne, ki jih je posebno v Nemčiji jako mnogo in tudi pri nas, skušali premirje izrabiti v agitacijo za nadaljevanje vojne zakaj vojna nese. Nasprotno pa morajo prijatelji miru zastaviti vse sile, da pospešijo mir. V prvi vrsti je v to poklican mednarodni proletarijat zakaj skušnija nas uči, vsak dan čitamo le navduševanje za vojno skoro po vsem meščanskem in vsem kapitalističnem časopisju. Z mirovno akcijo v Rusiji se je živilo tudi deovanje štokholmskega odbora internacionala.

K mirovnim pogajanjem z Rusijo je za Nemčijo odločeval v Brest-Litovsk dr. Kuhlmann.

Preteči nemiri v Italiji. Kakor poročajo preko Curiha vlada v Italiji silna napetost. Mr. vzdržujejo le teško s pomočjo vojašiva in policije. Snujejo pač nekoliko v obrambo naci na njih interesov, pretnje sporazuma so izgubile vsakršen vpliv tako da utegne nastati v Italiji prav kmalu preobrat in zrušitev sedanjega terorističnega sistema. Če se preobrat uresniči, bo nastala v Italiji sprichi razmer popolna anarhija.

Kako žive v Italiji. Iz manjšega italijanskega mesta ob Tagliamentu piše vojak svojcem v Ljubljano: Za pitanege urana, gos in štiri kokši smo dali 21 K. Nekaj dni pozneje smo plačali za 40 kg bele moke tri kokoši, trije golobovi in gos vsega skupaj 35 K. Govedi in perutnine imajo tukajšnje prebivalstvo jako mnogo. Vojaki ne pijejo vode, ker je vina dosti in pa poceni.

Eksplodizija v Halifaxu. Reuter poroča iz Londona: Tretila sta parnika, katerih eden — ameriški parnik naložen z municijo — je eksplodiral in s tem raztrosil požar na mesto Halifax. Z mestom so prekinjene vse telegrafne in telefonske zveze. Povprečno sodijo na 800 do 1000 mrtvih. Eksplodizija v Halifaxu se je zgodila zjutraj ob 8. uri. Ogenj se je razširil prek izklovališča in sosednjih poslopij. Polovico richmondškega okraja, kjer se je dogodila nesreča, je bilo uničenega. Požar še traja. Ceste so polne tuje, bolnišnice polne ranjenih. Nobena hiša ni nepokvarjena. Stvarno škodo cenijo na več milijonov dolarjev. Najbrže bo šele čez par dni možna zopet brzajavna zveza. Amerikanski rdeči križ pošlje takoj pomoč. Posebni vlaki z bolniškim osebjem in obvezanci so na potu iz New Yorka, Bostona in Portlanda. Tretila mesta Halifax je v razvalinah. „Daily Mail“ poroča iz New Yorka, da so čutili učinke eksplozije daleč v okolici Halifaxa. V Dartmouthu in vzdolž obale zaliva je napravljene mnogo škode. V odda-

ljenosti 4 milj je bil neki telegrafist ubit pri svojem aparatu. V Halifaxu so najlepša poslopja cela. Največ ljudi je bilo ubitih v okraju Richmond, ki sestoji po največ iz majhnih lesenih hiš, in ozkih ulic. Razvaline hiš so strle ljudi. Vsled strašne vročine plinov, ki so nastali pri eksploziji, se je unel les. Število mrtvih se je moglo le približno določiti, ker so od celih družin preostale le izogljenele kosti. Trpljenje vseh, ki so brez strehe, veča še ostri mraz. Kraj, kjer je divjal požar, je zdaj pokrit z ledom. Po nekem »Daily Mailovem« poročilu ceni višji policijski komisar v Halifaxu število mrtvih nad 2000. In še vedno najdejo nova trupla. V Halifaxu ni bilo nobenih čet, ki bi bile čakale na vkrcanje.

Nezadovoljnost z Lloydom Georgejem. Pariško časopisje je sprelo govor Lloyda Georgeja zelo hladno. Posebno mesto o izoliranju Francije se Francoze neprijetno presenetilo. — »Daily Telegraph« je pisal: Izključeno ni, da se izpremeni vodstvo angleške vlade. Mogoče je celo, da se izprememba izvede prej, kakor se pričakuje. — Londonski politiki so izjavili, da pismo lorda Lansdownea ni novo. Lord Lansdowne je pred enim letom, ko je videl, da vojne ni mogoče več dobiti, poslal svoje pismo kot ultimatum Asquithovi vladi. Nastala je kriza. Lansdowne je obljubil, da pisma ne objavi, če Lloyd George v enem letu ne zviša nad na zmago. Ker je ostalo vse pri starem, je lord Lansdowne natančno čez eno leto pismo objavil. — Sir Arthur Henderson je 12. t. m. v Londonu izjavil, da ni znaka o bližnjem koncu vojne.

Večina naroda sodi, naj se vojna ne konča pred zmago Anglije. — Državni kancler grof Hertling je ravnatelju Wolffovega urada dr. Mantlerju rekel: Lloyd George je rekel, da smo zločinci in banditi. Izključeno je, da bi se pogajali z možmi, ki tako mislijo.

Članom Unije rudarjev!

Vse cenjene tovariše nujno vabimo, da poravnajo svoje prispevke do dne 28. decembra 1917, ker morajo blagajniki podružnic in vplačevalnic zaključiti račune in poslati obračun Uniji. Točnost in vestnost je dolžnost članov naših organizacij posebno sedaj, ker so pred nami resni časi, v katerih bodo organizacije imele težke in resne naloge.

Delavci, napovedujejo nam hude politične boje; ko nastopijo normalni časi, bomo morali biti že pripravljeni!

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zora.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Kupimo

stara stojala šivalnih strojev, ozir. kompletne stroje. - Ponudbe prosimo poslati na naslov
I. Jax & sin, Ljubljana.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Za člane:
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litji.	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litji
Dr. Božidar Kisel, Trebnje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelnstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Franc Mlinar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kralgher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnstvo.

Ivan Jax in sin.

Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za
stonj in franko.